

VERANDERING

**BEGINT IN
LEIDSCHENDAM-VOORBURG**

GROENLINKS

LEIDSCHENDAM-VOORBURG

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2018-2022

INHOUD

INWONERS VAN ONZE GEMEENTE	3
INLEIDING	4
1 DUURZAME GEMEENTE	5
1.1 Klimaatpact	6
1.2 Energie in de gemeente	7
1.3 Schone lucht	8
1.4 Groen	11
2 GEZONDE GEMEENTE	13
2.1 Werken	14
2.2 Wonen	15
2.3 Zorg en gezondheid	16
2.4 Cultuur	19
2.5 Veiligheid	20
3 SOCIALE GEMEENTE	21
3.1 Armoedebestrijding	22
3.2 Inwoners betrekken	23
3.3 Diversiteit	24
3.4 Onderwijs	25
3.5 Jeugd	26
4 HOE GAAN WE DIT DOEN?	27
4.1 De gemeentelijke organisatie	27
4.2 Hoe gaan we het betalen?	28
ONZE KANDIDATEN	29
COLOFON	30

INWONERS VAN ONZE GEMEENTE

Graag nodig ik u uit om op GroenLinks te stemmen.

In dit verkiezingsprogramma staat waar u bij ons op kunt rekenen: een eerlijke en duurzame samenleving. Dit programma gaat natuurlijk over de gemeente Leidschendam-Voorburg. Maar hij begint mondiaal: Het Akkoord van Parijs (december 2015) is een internationaal verdrag om de opwarming van de aarde te beteugelen. We moeten de uitstoot van CO2 beperken, wat de belangrijkste factor van de opwarming van de Aarde is.

En binnen onze mogelijkheden als inwoners van de gemeente dragen we hier graag aan bij.

Te ambitieus wellicht?

Het akkoord zou pas in werking treden na ratificatie door 55 landen, die gezamenlijk meer dan 55% van de broeikasgassen uitstoten. Maar in oktober 2016 was het al zover. Dat geeft aan dat de steun breed is. En dat hebben we ook in onze gemeente gemerkt. De gemeenteraad stemde unaniem in met de verdere financiering van de brede Duurzaamheidsagenda. Een agenda die bewoners, organisaties en bedrijven en ik tot stand brachten. In één jaar tijd heeft dit bijgedragen aan een CO2-reductie van zo'n 3,5 ton.

Het kan dus wel.

De kosten van de zorg zijn erg hoog in Nederland. Dat is geen verrassing. Er is namelijk een grote groep ouderen en ouderen worden steeds ouder. Maar dat we over kosten praten in plaats van te vieren dat zoveel mensen zoveel langer kunnen leven is wel tekenend voor onze tijd. Kennelijk zijn de kosten van belang en niet de maatschappelijke, menselijke en persoonlijke waarde die deze zorg mogelijk maakt.

Voor GroenLinks zullen de maatschappelijke waarden altijd voorop staan. Maar dat betekent niet dat we geen oog hebben voor de kosten. Echter, in plaats van simpel te bezuinigen, proberen we nieuwe combinaties om de zorg passender en daarmee vaak ook goedkoper te maken. Als we vroegtijdig ondersteuning bieden, hoeven die extra voorzieningen misschien niet eens te worden ingezet. En we hebben er begrip voor dat we eerst meer kosten maken als dat betekent dat meer mensen zorg krijgen, die dat nu niet hebben. Dat is me gelukt door de eigen bijdrage in de WMO te verlagen – zonder de begrotingspost te hoeven verhogen.

We willen vanuit maatschappelijke doelen werken in plaats vanuit geld. Want dat maakt het mogelijk om meer creativiteit in te zetten om de grote vraagstukken aan te pakken.

Het kan dus wel.

En GroenLinks wil dat met uw steun opnieuw aantonen.

Hartelijke groet,

Floor Kist

Lijsttrekker GroenLinks

Wethouder Zorg en Duurzaamheid

INLEIDING

GroenLinks Leidschendam-Voorburg staat voor een duurzame, gezonde en sociale gemeente. Vanaf begin 2015 zit GroenLinks in het college en heeft GroenLinks samen met Gemeentebelangen Leidschendam-Voorburg, D66 en PvdA mooie dingen bereikt. Dat er een groene en linkse partij meebestuurde, is te merken: meer dan ooit is er aandacht voor fietsers en fietspaden, er is een brede duurzaamheidsagenda, en er komen binnenkort meer sociale huurwoningen. Daar wil GroenLinks natuurlijk mee doorgaan en zo de gemeente Leidschendam-Voorburg in de komende 4 jaar nog veel duurzamer, gezonder en socialer maken.

Gelukkig gaat het met de meerderheid van de inwoners goed, maar een te grote minderheid leeft in armoede en/of in voortdurende onzekerheid over bijvoorbeeld hun baan, inkomsten of woning. GroenLinks vindt dat een ongewenste situatie. De voornemens van kabinet Rutte III vergroten de problemen voor lage en bescheiden middeninkomens ten gunste van de hogere inkomens. GroenLinks wil een beleid dat de sociale ongelijkheid verkleint met extra aandacht voor huishoudens die in armoede leven. Het gaat in Leidschendam-Voorburg om bijna 10% van de huishoudens – en daarmee bijna 15% van alle kinderen, en dat is voor een welvarende gemeente als Leidschendam-Voorburg te veel. GroenLinks komt op voor deze stadgenoten en kiest ervoor om juist hen extra te ondersteunen.

GroenLinks streeft naar een samenleving waarin voor iedereen plaats is en waarin mensen gelijkwaardig behandeld worden. Het maakt niet uit wie je bent en hoe je bent, we moeten diversiteit en veelzijdigheid juist koesteren, ook in onze gemeente.

Deze uitgangspunten komen terug bij alle plannen van GroenLinks om het wonen in Leidschendam-Voorburg nóg fijner te maken. GroenLinks wil doortastende maatregelen nemen voor een snelle aanpak van het klimaatprobleem, maar let daarbij wel op dat mensen die minder geld te besteden hebben daar niet onnodig onder lijden. Ook op sociaal gebied moeten keuzes gemaakt worden, zoals over vluchtelingen, werkgelegenheid en zorg. Hoe dan ook blijft op elk gebied een eerlijke verdeling voor GroenLinks het belangrijkste.

1 DUURZAME GEMEENTE

De belangrijkste uitdaging in de wereld op dit moment, is het beperken van de opwarming van de aarde.

De wereldwijde uitstoot van CO₂ is onverantwoord hoog, vooral als gevolg van het gebruik van fossiele brandstoffen (olie, steenkool en aardgas). In 2015 is in Parijs door bijna alle landen van de wereld afgesproken om drastische maatregelen te nemen om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5 graad: een volledig energieneutrale samenleving in 2050 en een halvering van de uitstoot in 2035. Gemeenten zijn onmisbaar om dit te bereiken. GroenLinks wil dat Leidschendam-Voorburg maximaal bijdraagt aan dit akkoord, en wil nog verder gaan dan 'Parijs' door, met behulp van een klimaatpact met alle gemeentepartijen, te streven naar een energieneutrale gemeente in 2035.

Dat betekent dat op het gebied van duurzame energie en energiebesparing voor gebouwen en mobiliteit een aantal grote veranderingen noodzakelijk zijn. Ook voor de gemeente zelf en de inwoners betekent dit ingrijpende keuzes maken. De gemeente moet hierbij helpen en het goede voorbeeld geven. Dit willen we bijvoorbeeld zien in zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen en een elektrisch gemeentelijk wagenpark. Daarnaast moet de gemeente gezamenlijke initiatieven van inwoners en ondernemers aanmoedigen. Mensen met onvoldoende geld te besteden voor duurzaamheid moeten hogere subsidies krijgen, zodat ook zij kunnen profiteren van de nieuwe mogelijkheden en de besparingen op langere termijn. Het beleid van duurzaamheidsafspraken met woningcorporaties wil GroenLinks aanscherpen.

GroenLinks heeft vol overtuiging gekozen voor een andere manier van afval scheiden en afval ophalen. Meer scheiden aan de bron, en meer soorten afval ophalen is goed voor het milieu en is goed voor de portemonnee van alle inwoners van onze gemeente. Veel afval is geld waard! Goed scheiden geeft meer grondstoffen die verkocht kunnen worden en er blijft dan weinig restafval over dat verbrand moet worden. En verbranden kost geld. In de uitvoering hebben we aandacht voor ouderen en mensen met een fysieke beperking en zoeken we samen met hen naar handige oplossingen. Milieu, duurzaamheid en kostenbewustzijn gaan hier samen. Duurzaamheid betekent ook dat Leidschendam-Voorburg een groene gemeente is, met respect voor natuur en dieren en een gezond en leefbaar woonklimaat. Een gemeente met veel parken, grasvelden en bomen. Waar plaats is voor mens en dier om buiten te genieten. De lucht wordt hierdoor veel schoner en dit is voor iedereen beter.

Dit is niet alleen een mooi droombeeld, maar ook keiharde noodzaak! Niet alleen voor 'Parijs' of ons klimaatpact, maar ook voor ieders eigen omgeving en de lucht die wij allen inademen.

1.1 Klimaatpact

GroenLinks streeft ernaar om al in 2035 een CO2-neutrale gemeente te zijn. Dit betekent een ambitieuze, maar haalbare overgang (transitie) naar schone energie. We moeten dan wel direct aan de slag met energiebesparing, omschakeling van 'vieze' brandstof naar schone brandstof en een zorgvuldig gebruik, en maximaal hergebruik, van grondstoffen (circulaire economie). Omdat het klimaat zo belangrijk is, wil GroenLinks met alle partijen in de gemeenteraad een Klimaatpact sluiten. Daarin wordt op alle gemeentelijke terreinen vastgelegd wat we gaan doen om deze doelen te bereiken. GroenLinks wil ook een klimaatpact met bedrijven en ondernemers in de gemeente sluiten.

Op alle beleidsterreinen, zoals werkgelegenheid, wonen, mobiliteit, en groenbeleid, staan de doelstellingen van het Klimaatpact voorop. De inwoners spelen hier een belangrijke rol bij. Daarom moet met de inwoners het gesprek worden aangegaan, zodat we gezamenlijk aan de toekomst van Leidschen-dam-Voorburg, Nederland, en de hele wereld kunnen werken. De hoofdpunten van het Klimaatpact zijn: de rol van de gemeente, het zo snel mogelijk stoppen met het gas; duurzame elektriciteit opwekken; en het afval maximaal scheiden. Duurzaamheid zal voor de gemeente het belangrijkste toetspunt worden bij inkoop, vergunningen en aanbestedingen.

1.2 Energie in de gemeente

Het Klimaatpact is een mooie manier om politieke partijen te binden en gezamenlijk de noodzakelijke maatregelen te nemen op bestuursniveau. Maar zonder de inwoners gaat het niet lukken. Veel mensen willen bijdragen en diverse initiatieven zijn al zichtbaar, in veel straten zien we al zonnepanelen! Naast het klimaatpact ziet GroenLinks mogelijkheden om de inwoners (nog) meer te betrekken.

DAAROM WIL GROENLINKS

- het gehele jaar door subsidie verstrekken voor duurzame maatregelen;
- inwoners stimuleren en/of subsidiëren om hun huizen energiezuiniger te maken;
- extra ondersteuning geven voor het nemen van duurzame maatregelen aan mensen die minder geld te besteden hebben;
- inwoners stimuleren tot het oprichten van 'energiecorporaties', zoals het gezamenlijk aanschaffen van grotere hoeveelheden zonnepanelen;
- onderzoeken of gemeentelijke daken gebruikt kunnen worden voor zonnepanelen van energiecorporaties;
- meer en begrijpelijke informatie over alle mogelijkheden actief aanbieden;
- met verhuurders afspraken maken over verdergaande verduurzaming: voor de korte termijn uitgaan van gemiddeld energielabel B in 2020, gekoppeld aan een woonlastenverbetering;
- voor de langere termijn afspraken maken om gebouwen energieneutraal te maken;
- bereiken dat alle nieuwbouw gasloos en energieneutraal wordt.

1.3 Schone lucht

1.3.1 Voorkeur voor fietsen en lopen

De lucht in Leidschendam-Voorburg is op vele plekken niet schoon en de komende jaren zal nog meer verkeer naar de Randstad komen en dus door en langs Leidschendam-Voorburg moeten. GroenLinks maakt zich zorgen over deze slechte luchtkwaliteit: ongezond voor ons en onze (klein)kinderen.

GroenLinks vindt een schone lucht heel belangrijk en aangezien auto's tot de grootste vervuilers behoren, krijgen deze wat GroenLinks betreft in onze stad een kleinere rol. Het is in Leidschendam-Voorburg heel goed mogelijk om voor kleinere stukken de fiets te pakken, dit is ook gezonder. Fietzers en voetgangers moeten daarom meer ruimte krijgen.

DAAROM WIL GROENLINKS

- het fietsnetwerk in de gemeente verder verbeteren met aandacht voor veiligheid en goede aansluiting op het openbaar vervoer;
- autovrije en autoluwe straten: 'de auto is te gast';
- bij het ontwerp van de buitenruimte uitgaan van voetgangers en fietsers en daarna pas van openbaar vervoer en auto's;
- een langjarig investeringsprogramma voor fietsvoorzieningen;
- inwoners vragen om suggesties voor verbetering van fiets- en voetpaden en stallingsmogelijkheden;
- meer (gratis) stallingsmogelijkheden voor de fiets bij openbare voorzieningen, winkels, scholen, bus- en tramhaltes en stations;
- fietsenstallingen in plaats van autoparkeerplekken;
- scholieren vaker en veiliger op de fiets krijgen (bijvoorbeeld door voorlichting op scholen en fietsverlichtingsacties);
- kijken naar mogelijkheden van deelfietsen op regionaal niveau;
- onderzoeken of op meer locaties in onze gemeente OV Fiets kan worden toegepast.

1.3.2 Stimuleren openbaar vervoer

Schoon openbaar vervoer heeft voor GroenLinks, na fietsers en voetgangers, prioriteit. Beter openbaar vervoer helpt ook mensen die om wat voor reden dan ook geen andere vervoersmiddelen hebben. GroenLinks wil het gebruik en de toegankelijkheid van het openbaar vervoer verbeteren in de gemeente, maar ook in regionaal verband. Hierbij moet specifiek worden gekeken naar mensen met een lichamelijke beperking en ouderen.

DAAROM WIL GROENLINKS

- alleen nog maar overdekte bus- en tramhaltes;
- nauwkeurige, kloppende reizigersinformatie bij bus- en tramhaltes;
- meer fietsenstallingen bij bus- en tramhaltes;
- een bus- en/of tramhalte dichtbij elke zorg-, woon-, of onderwijsvoorziening;
- extra aandacht voor het beter bereikbaar maken van OV-arme delen van de gemeente, zoals Stompwijk en Leidschendam Zuid.

1.3.3 Bewust autogebruik

Om de luchtkwaliteit te verbeteren en ook om fietsers en voetgangers meer ruimte te geven, wil GroenLinks minder auto's, en vooral minder vervuilende auto's op straat zien rijden of parkeren. GroenLinks wil daarom dat het overschakelen op schone auto's, zoals elektrische auto's en auto's op waterstof, gestimuleerd wordt. Sterk vervuilende (diesel)auto's wil GroenLinks niet meer in de stad toelaten.

DAAROM WIL GROENLINKS

- zorgen dat er ruim voldoende oplaadpunten zijn voor elektrische auto's;
- het gehele wagenpark van de gemeente zo snel mogelijk laten overgaan op rijden zonder uitstoot (emissieloos);
- sterk vervuilende (diesel)auto's niet meer toelaten in de gemeente;
- autodelen stimuleren door parkeergelegenheid te bieden, en bijvoorbeeld parkeervergunningen in meerdere wijken mogelijk te maken;
- één keer per jaar een autoloze zondag;
- betaald parkeren invoeren (rekening houdend met de situatie ter plaatse);
- een duurdere parkeervergunning voor een tweede auto;
- een beperktere parkeervergunning voor bezoekers;
- zich inzetten voor het verlagen van de maximumsnelheid op de (snel)wegen door en rond de gemeente;
- de luchtkwaliteit en geluidsoverlast in de gemeente meten in relevante gevallen om het verkeersbeleid indien nodig te kunnen bijsturen.

1.4 Groen

1.4.1 Groen op school en op straat

GroenLinks wil meer groen in Leidschendam-Voorburg. Dit is niet alleen mooier, maar zorgt ook voor betere leef- en luchtkwaliteit. GroenLinks heeft zich altijd ingezet voor zo veel mogelijk groen, zoals tijdens de collegeperiode 2015-2018 voor groene schoolpleinen en bomenherplanting. Meer groen in Leidschendam-Voorburg is noodzakelijk: voor een schonere lucht en een natuurlijke regenwaterafvoer. En van meer groen kunnen alle inwoners genieten.

In de Duivenvoordecorridor zullen woningen gebouwd gaan worden om met de opbrengst de kosten voor het opruimen van oude kassen te compenseren. Er is afgesproken dat 15% van het oppervlak van de gesloopte kassen bebouwd mag worden. De resterende 85% zal voornamelijk groen ingericht worden. Wat GroenLinks betreft, komt er in de plannen geen huis of andere bebouwing meer bij. En als de opbrengsten meevallen, zetten we die graag in voor meer groen.

DAAROM WIL GROENLINKS

- geen groen meer weg voor steen en meer groen in plaats van steen;
- bestaand groen laten en bomen alleen kappen bij gevaarlijke situaties;
- meer bomen planten;
- zorgdragen voor deskundig groenonderhoud;
- inwoners stimuleren hun tuinen te ontstenen;
- inwoners stimuleren en helpen bij het vergroenen van hun straat of buurt;
- de aanleg van groene daken stimuleren en subsidiëren, ook bij huurwoningen;
- dat alle scholen groene schoolpleinen hebben;
- de Duivenvoordecorridor zo groen mogelijk houden;
- dat de provincie meer bomen gaat planten in Vlietland;
- dat er geluidswerende voorzieningen komen tussen Vlietland en de A4.

1.4.2 Respect voor natuur en dier

Wij delen onze gemeente met de dieren en ook zij moeten ruimte en bescherming krijgen in Leidschendam-Voorburg. Bij het beheer van gemeentelijk groen moet biodiversiteit en bescherming van dieren en hun leefgebieden voorop staan.

DAAROM WIL GROENLINKS

- zich inzetten voor bijen, hommels, vlinders en andere insecten door de biodiversiteit te stimuleren, onder meer door het verminderd maaien van delen van onze oevers en bermen;
- een gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid;
- stadstuin Rusthout, het Centrum voor Duurzaamheid, stadsboerderij Essensteijn, stadsboerderij Vreugd en Rust en de Groene Basis ondersteunen, met voldoende natuureducatiemogelijkheden;
- de gemeente als het goede voorbeeld: alleen dierproefvrije producten gebruiken en minstens 50% vegetarische producten aanbieden;
- het afsteken van vuurwerk beperken.

2 GEZONDE GEMEENTE

Met de maatregelen genoemd in het hoofdstuk over de duurzame gemeente, wordt de lucht in Leidschendam-Voorburg schoner. Maar onze gezondheid hangt ook af van een gezonde omgeving, gezond werk en een gezonde levensstijl.

GroenLinks wil dat iedereen in Leidschendam-Voorburg de zorg krijgt die hij/zij nodig heeft; dat mensen naar hun zin wonen, werk verrichten waarbij ze zich goed voelen, en hun vrije tijd naar wens in kunnen vullen. Voor te veel van onze inwoners is dit niet (geheel) aan de orde. Zo is er dringend behoefte aan minder dure huur- en koopwoningen en aan duurzame, eerlijke banen. GroenLinks wil veel aandacht voor werk voor mensen voor wie een reguliere baan niet is weggelegd. Aan de zorgvoorzieningen werd en wordt hard gewerkt, maar voor een groot aantal inwoners moet er toch nog veel gebeuren. Daarnaast moet er groene buitenruimte blijven. Op die manier kan iedereen zo gezond mogelijk leven in Leidschendam-Voorburg.

2.1 Werken

Het hebben van werk is voor de meeste mensen een onderdeel van een gezond leven. De meeste inwoners van Leidschendam-Voorburg werken buiten de gemeente. De gemeente heeft echter wel verschillende mogelijkheden om de lokale werkgelegenheid te vergroten. Hierbij is het voor GroenLinks belangrijk dat het gaat om duurzame werkgelegenheid, volwaardig werk en tegen eerlijke voorwaarden. GroenLinks wil dat iedereen zich nuttig kan en mag maken, ook mensen voor wie regulier werk niet vanzelfsprekend is. Daarbij vindt GroenLinks dat het verkrijgen van betaald werk voor laatstgenoemden wel een doel is, maar niet altijd het eerste doel. Uiteindelijk willen we investeren in dat wat voor iedereen meer oplevert.

De gemeente moet zelf het goede voorbeeld geven met het eigen personeelsbeleid, het aanbestedingsbeleid en in de contacten met het bedrijfsleven. Er moet hierbij aandacht zijn voor mensen met een beperking en voor mensen die door een andere reden moeilijker aan werk komen.

DAAROM WIL GROENLINKS

- (financiële) ondersteuning van nieuwe werkgelegenheid op het gebied van duurzaamheid en circulaire economie;
- bevordering van werkgelegenheid voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt;
- experimenteren met ruimere bijverdienmogelijkheden voor bijstandsgerechtigden;
- leegstand van winkels en horecagelegenheden zoveel mogelijk tegengaan, daarbij wordt ook gestreefd naar concentratie van winkels in winkelcentra;
- kleinschalige werkgelegenheid bevorderen door het aanbieden van kantoorruimte in een bedrijfsverzamelgebouw;
- sociaal ondernemerschap verder stimuleren;
- afspraken maken met het bedrijfsleven over het in dienst nemen van jongeren, ouderen, laaggeschoolden en personen met een beperking;
- ondersteuning van maatschappelijke projecten met participatiebanen voor mensen met een beperking.

2.2 Wonen

GroenLinks wil dat Leidschendam-Voorburg een aantrekkelijke woonplaats is; ook voor huishoudens met een laag- of middeninkomen.

Net als in de regio, is er in Leidschendam-Voorburg een tekort aan woningen. Dat geldt voor zowel de koop- als de huursector. GroenLinks is voor meer duurzame nieuwbouw, maar realiseert zich ook dat er voldoende ruimte voor groen en recreatie moet zijn. Daarom moet er vooral ingezet worden op verbouw van kantoren en overig leegstaand vastgoed, zodat er geen groen meer hoeft te verdwijnen voor woningen. Soms zullen andere keuzes gemaakt moeten worden om ruimte te maken voor nieuwbouw voor starters en woningzoekenden met lage en bescheiden inkomens. GroenLinks streeft daarbij naar gemengde wijken.

Door de stijging van de huur in de afgelopen 5 jaar komen steeds meer huurders in de problemen. Dit geldt niet alleen voor sociale huurwoningen, maar ook voor particuliere huurwoningen. Bijna een derde van de huishoudens is inmiddels meer dan 40% van hun inkomen kwijt aan woonlasten.

De afspraken die de gemeente maakt met woningcorporaties en huurdersorganisaties over wat ieder gaat bijdragen aan voldoende huur- en nieuwbouwwoningen (de zogenaamde prestatieafspraken) zijn vaak onduidelijk en dat belemmert de gewenste resultaten.

DAAROM WIL GROENLINKS

- voldoende nieuwbouwlocaties voor betaalbare woningen; daarbij zoveel mogelijk kiezen voor nieuwe woningen slim inpassen in reeds bebouwde gebieden;
- minimaal 30% van de nieuwbouw als sociale huurwoningen;
- heldere, duidelijke prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties over betaalbare huren en voldoende beschikbare woningen;
- corporaties houden aan de afspraken uit het Energieakkoord (alle woningen minimaal gemiddeld energielabel B in 2020);
- energiebesparing en verduurzaming samen laten gaan met lagere woonlasten voor huurders;
- sociale woonvormen, zoals de Vlinderhof, stimuleren.

2.3 Zorg en gezondheid

2.3.1 Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De afgelopen jaren zijn alle gemeenten door de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) verantwoordelijk geworden voor de ondersteuning van hun inwoners op het gebied van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen en opvang. Het doel hiervan is om hen zo lang mogelijk thuis te kunnen laten wonen en niet in tehuizen. Deze wet gaat ervan uit dat de mensen heel veel zelf kunnen en moeten om dit mogelijk te maken. GroenLinks vindt dat er echter ook mensen zijn die, om wat voor reden dan ook, hun eigen mogelijkheden niet of onvoldoende kunnen inzetten. Deze groep mensen wil GroenLinks ruimhartig ondersteunen.

De uitvoering van deze nieuwe wet is een proces met vallen en opstaan geweest, maar in de periode 2014-2018 heeft GroenLinks zich daar met resultaat voor ingezet. Zo hebben alle inwoners die recht hebben op huishoudelijke hulp, er tijd bijgekregen (koffie met een praatje). Hierdoor kunnen de hulpverleners hun ervaring en kennis ook inzetten om mogelijke andere hulpvragen boven tafel te krijgen en daar op in te springen.

GroenLinks wil nu de eerste ervaringen omzetten in een betere en passendere uitvoering van de WMO, zodat de zorg beter terecht komt op alle plekken waar deze nodig is (bijvoorbeeld meer huishoudelijke hulp of dagopvang).

DAAROM WIL GROENLINKS

- meer, begrijpelijker en actiever informatie verstrekken over alle mogelijkheden binnen de WMO;
- alle ouderen eenmalig door de gemeente laten bezoeken om informatie te verstrekken en zorgbehoefte te bepalen;
- met behulp van bovenstaande het beschikbare geld optimaal inzetten;
- samenwerking zoeken met maatschappelijke organisaties en inwonerinitiatieven voor een optimale zorg;
- pleiten voor versterking van de lokale welzijnsinstelling WOEJ, omdat lokale kennis van de sociale structuur van wijken en van netwerken van personen tot betere toepassing en invulling van het gemeentelijk beleid leidt;
- goed zorgen voor mantelzorgers. Bijvoorbeeld door goed te regelen dat ze hun zorgtaken af en toe een dag kunnen overdragen aan een vervanger, zodat ze zelf eens een dagje vrij kunnen nemen.

2.3.2 Jeugdzorg

De Jeugdzorg is ook onder de verantwoordelijkheid van de gemeente gekomen. Landelijk is gebleken dat bij bepaalde, vooral ernstige en weinig voorkomende problemen de gemeenten hier niet voldoende antwoord op hebben. Uiteraard vindt GroenLinks dat het voor jongeren van het grootste belang is dat zij snel de juiste zorg krijgen.

Als iemand op grond van leeftijd niet meer onder de Jeugdzorg valt, kan hij/zij vaak een beroep doen op de WMO. Deze twee voorzieningen sluiten niet altijd goed op elkaar aan. GroenLinks wil deze groep extra aandacht geven.

GroenLinks vindt dat voorkómen beter is dan genezen en vindt het jongerenwerk van groot belang. Jongerenwerkers zien problemen in een vroeg stadium ontstaan en kunnen makkelijk met de jongeren overleggen.

DAAROM WIL GROENLINKS

- regionale samenwerkingen bij zware en ingewikkelde jeugdzorg;
- extra aandacht voor ggz-jeugdzorg;
- voldoende aandacht voor (aanstaande) tienermoeders, ook na de bevalling;
- niet bezuinigen op preventief jongerenwerk.

2.3.3 Gezonde levensstijl

Leidschendam-Voorburg heeft een divers aanbod aan sportgelegenheden en in de collegeperiode 2014-2018 is er veel aandacht geweest voor sport en bewegen. De nieuwe fitnessplekken bieden de mogelijkheid om ook zonder duur sportabonnement te kunnen bewegen en mensen maken daar ook goed gebruik van. Maar het kan nog veel gezonder. Voor alle leeftijden geldt dat elke dag even bewegen veel gezondheidswinst oplevert. Dat kan makkelijk buiten! Daarom wil GroenLinks meer fitnessplekken en voldoende buitenruimte behouden voor buitenactiviteiten.

Een gezonde levensstijl is echter meer dan bewegen. Gezond eten en verstandig omgaan met alcohol en drugs horen daar ook bij. En roken is slecht voor de eigen en andermans gezondheid. GroenLinks wil een gezonde levensstijl stimuleren. De gemeente moet ook daarbij het goede voorbeeld geven.

DAAROM WIL GROENLINKS

- meer fitnessplekken realiseren;
- mensen stimuleren om meer te bewegen en te sporten, waarbij sportverenigingen een belangrijke rol kunnen spelen;
- sportverenigingen ondersteunen, bijvoorbeeld bij administratieve taken;
- gratis schoolzwemles herinvoeren voor iedereen;
- bewegingsonderwijs stimuleren;
- een rookverbod op terrassen stimuleren;
- meer aandacht voor preventie alcohol en drugs bij jongeren;
- gezonder eten bij gemeentelijke bijeenkomsten;
- stimuleren van gezonder eten tijdens evenementen;
- een pluktuin in de gemeente waar inwoners gratis bijvoorbeeld bloemen, fruit of kruiden kunnen plukken.

2.4 Cultuur

Ook cultuur hoort bij een gezonde levensstijl. Cultuur hoeft niet stoffig te zijn en is ontspannend. Het is bovendien zo dat mensen elkaar kunnen ontmoeten bij culturele activiteiten. GroenLinks wil dus dat er meer aandacht komt voor cultuur in Leidschendam-Voorburg, voor alle groepen inwoners, óók voor de jeugd. Daar hoort ook cultureel ondernemerschap bij.

Het gebouwenbezit (museum, raadhuis, gemeentehuis) van de gemeente in de Herenstraat in Voorburg biedt een mooie kans om met culturele voorzieningen mensen naar het oude centrum te trekken. Wanneer musea, theaters, galeries en andere instellingen de handen ineen kunnen slaan, kan de toon voor een goede culturele en economische ontwikkeling worden gezet. GroenLinks is blij met de twee musea en de twee theaters in onze gemeente, waarvan theater Ludens culturele hotspot is.

Boeken horen bij cultuur. Inmiddels is de Bibliotheek aan de Vliet uitgegroeid tot veel meer dan een boekenuitleen, en vervult zij ook een maatschappelijke rol, denk bijvoorbeeld aan computercursussen voor ouderen, ontmoetingsplek, belastinghulp. De bibliotheek werkt samen met allerlei maatschappelijke organisaties en levert zo ook een bijdrage aan een goede maatschappelijke controle.

DAAROM WIL GROENLINKS

- cultuur stimuleren onder jongeren;
- cultureel ondernemerschap stimuleren;
- gevarieerd aanbod van cultuur stimuleren (inhoud en doelgroep);
- de culture hotspot theater Ludens verder uitbouwen;
- cultuur toegankelijker maken voor mensen die minder geld te besteden hebben;
- de maatschappelijke functies van de bibliotheek behouden, naast de oorspronkelijke boekenfunctie;
- wijkverenigingen en wijkcentra ondersteunen;
- Vlietpop nieuw leven inblazen.

2.5 Veiligheid

Met de veiligheid en de beleving hiervan is het in de gemeente Leidschendam-Voorburg vergeleken met de rest van het land goed gesteld (bovengemiddeld).

GroenLinks vindt veiligheid heel belangrijk en wil daarop de aandacht niet verslappen. GroenLinks ziet veiligheid als meer dan de afwezigheid van criminaliteit. Zo is het (on)veilige gevoel dat inwoners hebben, van groot belang, maar ook zaken als ongelukken in en om het huis, en een veilige verkeersdeelname zijn belangrijk. GroenLinks is dan ook blij met de wijkagent, en met de goede klachtenbehandeling bij de gemeente. Ouderen hebben extra aandacht nodig bij dit onderwerp.

Overigens vindt GroenLinks dat een tolerante en sociale gemeente een voorwaarde is voor een veilige gemeente.

DAAROM WIL GROENLINKS

- initiatieven en voorzieningen voor de sociale veiligheid behouden en stimuleren (zoals wijkagent, beheerders sociale appartementen, buurtpreventieteams);
- koolmonoxidevergiftiging ten gevolge van geisers tegengaan;
- de verlichting aanpassen aan de omgeving (denk aan als onveilig ervaren donkere plekken);
- een veiliger openbare ruimte (zoals losliggende stoeptegels voorkomen);
- stimuleren van trainingen van ouderen in het (elektrische) fiets- en scootmobielgebruik;
- zwerfvuil bestrijden.

3 SOCIALE GEMEENTE

Ieder mens heeft het recht om – binnen de grenzen van de wet - zijn eigen leven te kunnen leiden. In Leidschendam-Voorburg wil GroenLinks dat actief laten weten: iedereen hoort erbij en kan meedoen. Dit betekent ook dat inwoners die om wat voor reden dan ook niet kunnen meekomen ondersteund moeten worden.

GroenLinks wil dat de gemeente actief laat weten dat er tussen mensen geen enkel onderscheid mag worden gemaakt, bijvoorbeeld op grond van afkomst, huidskleur, inkomen, lichamelijke of geestelijke beperkingen, of op welke grond dan ook. Dit staat in de Grondwet, maar kan niet vaak genoeg gezegd worden. De gemeente zal ook hier het goede voorbeeld moeten geven en dit ook stimuleren. Daarbij valt te denken aan openlijke aandacht voor bepaalde groepen.

Ook wil GroenLinks dat inwoners meer betrokken worden bij het beleid en de keuzes van de gemeente en waar mogelijk ook zelf het initiatief in handen nemen en daar de ruimte voor krijgen.

3.1 Armoedebestrijding

GroenLinks wil een eind maken aan de jarenlange armoede die bestaat onder te veel inwoners in Leidschendam-Voorburg. Bijna 10% van alle huishoudens in Leidschendam-Voorburg leeft op het minimum; dit gaat over bijna 2000 kinderen. In een welvarende gemeente als Leidschendam-Voorburg wil GroenLinks dit niet laten gebeuren. Het gaat vooral om eenoudergezinnen, gezinnen met oudere kinderen, alleenstaanden en niet-westerse allochtone gezinnen. Leidschendam-Voorburg kent gelukkig vele minimaregelingen en in de collegeperiode 2014-2018 is gebleken dat het gebruik van bijvoorbeeld de schoolkostenregeling door de extra aandacht daarvoor vanuit de gemeente is gestegen. Maar ook is wederom gebleken dat het daadwerkelijke gebruik van al deze regelingen te laag is. GroenLinks wil dat veel meer mensen deze regelingen wél gaan gebruiken. Dat zal meer geld kosten, maar helpt mensen om beter aan de maatschappij deel te nemen en uit de schulden te blijven.

Bij al deze maatregelen wil GroenLinks aandacht voor het voorkómen van de zogenaamde armoedeval: als iemand met een uitkering er in inkomen op achteruitgaat als hij of zij een betaalde baan krijgt. Dat belemmert mensen om zich weer actief in de maatschappij te begeven.

GroenLinks ziet dat ook middeninkomens onder druk komen, zowel in koopkracht als bestaanszekerheid en wil ook aan hen aandacht besteden.

DAAROM WIL GROENLINKS

- een hogere inkomensgrens voor meer minimaregelingen;
- actiever naar de mensen toe om begrijpelijke informatie over de beschikbare regelingen te geven, met name naar de groepen met een hoger risico;
- de schoolspullenpas behouden;
- zorgen dat kinderen voldoende middelen hebben om naar school te gaan;
- financiële drempels voor schoolgebonden activiteiten wegnemen;
- de voedselbank behouden;
- schulden voorkomen (bijvoorbeeld door cursussen over omgaan met geld of een inloopspreekuur);
- mensen met schulden in een eerder stadium helpen;
- het vroegsignaleren van betalingsachterstanden uitbreiden;
- armoedeval voorkómen (bijvoorbeeld door minimaregelingen langer door te laten lopen).

3.2 Inwoners betrekken

GroenLinks vindt het belangrijk dat iedereen in de gemeente mee kan praten en doen. De gemeente moet dat nog beter organiseren en zich nog actiever tot de inwoners wenden. GroenLinks wil ook op zoek gaan naar de mensen die zich door de (gemeentelijke) overheid miskend voelen. Deze mensen verliezen hun vertrouwen en laten zich niet meer horen en wenden zich af; of laten juist veel van zich horen, maar niet meer in een dialoog. GroenLinks heeft dat zien gebeuren bij bijvoorbeeld de communicatie over het afvalscheidingssysteem. Wij willen voorkomen dat de gemeentepolitiek en de inwoners tegenover elkaar komen te staan.

DAAROM WIL GROENLINKS

- samenwerking en overleg met inwoners over beleid dat hen aangaat;
- meer voorlichting over de manieren waarop burgers invloed kunnen uitoefenen op beleid in de gemeente;
- een open en humaan beleid voor vluchtelingen in de gemeente, waarbij de gemeente de regie voert over de inburgering, samen met de vluchteling.

3.3 Diversiteit

Voor GroenLinks is iedereen gelijkwaardig en iedereen moet dus gelijk worden behandeld. Het is belangrijk dat de gemeente actief laat weten dat zij dit vindt en dat zij van de inwoners verwacht dat ook zij zich zo gedragen.

Om iedereen gelijk te kunnen behandelen moet iedereen ook gelijke kansen krijgen. Dat geldt ook voor de mensen die deel uitmaken van de vele miljoenen mensen die in deze tijd op de vlucht zijn voor politieke vervolging, oorlogsgeweld, etnische/religieuze zuiveringen, genocide of natuurrampen. Dat betekent dat er soms meer geïnvesteerd moet worden in een gelijke uitgangspositie, zoals het spreken van de Nederlandse taal, en het leren over democratie en vrijheid van meningsuiting. Ook hierbij moet de gemeente, naast dit actief uit te dragen, zelf het goede voorbeeld geven. Daarvoor zal de gemeente ook moeten samenwerken met allerlei organisaties. GroenLinks wil zich inspannen om Leidschendam-Voorburg een actieve, open en solidaire samenleving te laten worden.

DAAROM WIL GROENLINKS

- migranten direct na aankomst in de gemeente een goede taal cursus geven;
- een migrant met een verblijfsvergunning zo snel mogelijk aan woonruimte en integratiebegeleiding helpen;
- uitgewezen asielzoekers in nood ondersteuning en opvang geven;
- speciale aandacht voor gelijke kansen voor alle kinderen;
- de gemeentelijke organisatie een afspiegeling van de samenleving laten zijn (bijvoorbeeld met anoniem solliciteren);
- een plan van aanpak maken om elke vorm van discriminatie tegen te gaan;
- samenwerken met allerlei maatschappelijke, religieuze en levensbeschouwelijke organisaties;
- stimuleren van voorlichting op scholen over onderwerpen als migranten, seksuele diversiteit, pesten, mensenrechten, racisme en discriminatie, en het slavernijverleden;
- een door de gemeente in overleg met belangenorganisaties opgestelde tolerantieagenda;
- zichtbaar maken dat Leidschendam-Voorburg tolerant is (bijvoorbeeld voor seksuele diversiteit door een regenboogzebrapad);
- verbetering van toegankelijkheid van gebouwen van de gemeente en instellingen met een maatschappelijke functie;
- dat gemeentelijke instanties rekening houden met kinderen die opgroeien in meeroudergezinnen en onderwijs- en zorginstellingen aanmoedigen dit ook te doen.

3.4 Onderwijs

GroenLinks wil schone, veilige, groene en comfortabele scholen. Ook moeten scholen gezond zijn op het gebied van voeding, klimaat en beweging. In de collegeperiode 2014-2018 zijn er mooie groene schoolpleinen aangelegd, maar er is nog veel meer mogelijk. Ook vindt GroenLinks dat scholen een belangrijke rol hebben in de maatschappelijke bewustwording van kinderen.

Onderwijs gaat ook over laaggeletterdheid bij volwassenen. Hier wil GroenLinks veel aan doen. Deelname aan de maatschappij is daar immers grotendeels van afhankelijk.

DAAROM WIL GROENLINKS

- alle scholen verduurzamen met gemeentelijke subsidie, nieuwe schoolgebouwen moeten energieneutraal zijn;
- dat alle scholen groene schoolpleinen hebben;
- meer natuur- en cultuureducatie stimuleren;
- kinderen met een taalachterstand deel laten nemen aan voorschoolse educatie;
- dat kinderen, waarvan de ouders in de schuldhulpverlening zitten, even vaak naar de peuterspeelzaal/kinderopvang kunnen;
- de overstap van voorschoolse educatie naar basisschool, en de overstap van basisschool naar middelbare school, goed laten verlopen;
- jongeren die niet op school zitten, een leerwerktraject aanbieden;
- stimuleren dat kinderen van verschillende etnische, culturele en sociaaleconomische achtergronden samen naar school gaan;
- pesten niet tolereren en op een actieve manier bestrijden;
- laaggeletterdheid tegengaan.

3.5 Jeugd

GroenLinks vindt het belangrijk dat kinderen en jongeren actief betrokken worden bij het beleid dat voor hen wordt gemaakt. Niet praten over kinderen en jongeren, maar met kinderen en jongeren. Jongeren weten vaak het beste wat wel en niet werkt voor hen.

DAAROM WIL GROENLINKS

- voldoende (groene) speel- en ontspanningsplekken voor kinderen en jongeren van alle leeftijden;
- gebouwen waarin jongeren kunnen chillen (zoals het gebouw KJ44 in Leidschendam);
- kinderen en jongeren actief betrekken bij alles wat er voor hen wordt georganiseerd;
- initiatieven steunen die zich richten op het bevorderen van de eigen regie van jongeren en die hen helpen hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen;
- alcoholmisbruik onder jongeren tegengaan door onder meer scholen en verenigingsgebouwen alcoholvrij te maken.

4 HOE GAAN WE DIT DOEN?

4.1 De gemeentelijke organisatie

GroenLinks is voor een open bestuursstijl van de gemeente, waarbij de gemeente bij haar plannen zoveel mogelijk de inwoners en de maatschappelijke organisaties betreft. Extra aandacht is er voor de volgens GroenLinks belangrijkste vraagstukken, namelijk een sociaal beleid dat armoede bestrijdt en voorkomt en een duurzaamheidsbeleid gericht op klimaatneutraliteit in 2035.

Initiatieven van buurten en organisaties wil GroenLinks, als ze passen binnen de gemeentelijke doelen, ondersteunen en stimuleren. Inwoners krijgen de mogelijkheid om zelf punten op de agenda van de gemeenteraad te zetten (burgerinitiatief) en het recht om een alternatieve aanpak voor te stellen. Van gemeenteambtenaren wordt veel gevraagd. Naast een open stijl, moet er sprake zijn van excellente dienstverlening en deskundigheid. Dat vereist betrokken ambtenaren die ook investeren in de relatie met de gemeente. Daarom wil GroenLinks zoveel mogelijk medewerkers met vaste contracten.

De gemeente geeft op alle punten uit dit programma het goede voorbeeld. GroenLinks wil daarom graag de sfeer in de raad zo open en constructief mogelijk maken. In de afgelopen jaren heeft GroenLinks zowel in de oppositie als in de coalitie gezeten. Twee verschillende rollen die GroenLinks zoveel mogelijk heeft ingevuld volgens dezelfde stijl; die van een constructieve, idealistische en open fractie.

De gemeenteraad is het hoogste bestuurlijke orgaan van de gemeente. Een goede gemeenteraad werkt, wat GroenLinks betreft, samen; met burgers en met het college. Alle politieke partijen in de gemeenteraad zijn gekozen vertegenwoordigers, die gezamenlijk de gemeente mogen besturen; een grote eer. GroenLinks wil een gemeenteraad waarin zowel coalitiepartijen als oppositiepartijen iets te zeggen hebben. Als de oppositie er voor spek en bonen bij zit, doet dat het democratische proces geen goed. Onder goed besturen verstaat GroenLinks dat de partijen in de raad primair het debat met elkaar voeren vanuit hun partij-idealen.

In de volgende raadsperiode ziet GroenLinks graag de vergaderdruk afnemen. De huidige raad is zoveel aan het vergaderen dat contact met inwoners van de gemeente er bij inschiet. Bovendien worden veel debatten dubbel gedaan: in de commissies en vervolgens in de raadsvergadering. GroenLinks wil graag op zoek naar een nieuw vergadermodel dat meer voldoet aan het BOB-model (beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming als stappen in het bestuurlijke proces). Een dergelijk solide nieuw vergadermodel kan het functioneren van de raad een mooie, positieve impuls geven.

Mocht GroenLinks weer in het college van Burgemeester & Wethouders plaats mogen nemen, dan wil GroenLinks ook daar de open bestuursstijl. De burgemeester en wethouders moeten toegankelijk zijn voor inwoners, en de raad tegemoet treden met praktische voorstellen en een open, transparante houding.

4.2 Hoe gaan we het betalen?

Leidschendam-Voorburg is een financieel gezonde gemeente. De laatste jaren wordt elk jaar afgesloten met een positief saldo. In 2016 bijvoorbeeld was het overschot circa € 8,5 miljoen. Daarnaast is er sprake van behoorlijke reserves.

GroenLinks wil de komende periode een aantal zaken intensiveren. Voor de volgende taken wil GroenLinks structureel extra geld uitgeven:

- een extra inzet op armoedebestrijding;
- een snellere transitie naar klimaatneutraal;
- verbetering van voorzieningen, zowel in het sociale domein als publieke diensten.

GroenLinks wil dit op een gedegen financiële basis voor elkaar krijgen. Structureel dient er een begrotingsevenwicht te zijn qua inkomsten en uitgaven. Er moeten dus structurele bezuinigingen of structurele inkomsten tegenover staan. GroenLinks denkt aan de volgende mogelijkheden:

- de gemeentelijke belastingen, heffingen en subsidies nog eens kritisch doorlichten om een eerlijker verdeling te bereiken;
- betaald parkeren invoeren (rekening houdend met de situatie ter plaatse), dit levert direct geld op voor gemeenschappelijke voorzieningen;
- het OZB-tarief bezien: Leidschendam-Voorburg heeft geen tarief voor huurders van niet-woningen en het tarief voor woningen ligt onder het landelijk gemiddelde.

ONZE KANDIDATEN

1. Floor Kist
2. Marie-Christine van der Gonde
3. Jeroen van Rossum
4. Henk Knoester
5. Natalie Reijnders
6. Hanneke Dominicus
7. Danique de Prez
8. Ronald Paping
9. Rob Kniesmeijer
10. Stefan van Dijk
11. Rutger Schuil
12. Casper van Vliet
13. Michiel van der Heiden
14. Eva de Leede
15. Geert van Rhee
16. Janine van der Leeuw
17. Margreet Wapenaar
18. Frank Bus
19. Marian Cornelissens

Top 8 vlnr: Ronald Paping, Hanneke Dominicus, Natalie Reijnders, Floor Kist, Danique de Prez, Jeroen van Rossum, Henk Knoester en Marie-Christine van der Gonde.

COLOFON

Programmacommissie	Ronald Paping, Hanneke Dominicus, Danique de Prez
Adviseurs	Henk Knoester en Frank Bus
Vormgeving	Elena de Prez
Foto's	Henk Knoester

Bedankt aan iedereen die geholpen heeft om dit programma tot stand te brengen!

Dit programma is vastgesteld op de Algemene Ledenvergadering van 13 november 2017

